

vágtuk, ezzel képet kaptunk a régészeti fedettségről. Ezen a területen nem volt település, az előkerült középkori telekhatároló árkok régészeti leletanyagot nem, vagy csak nagyon szórványosan tartalmaztak. Egy 60×80 m-es szelvényt nyitottunk az É-i területrészen, ahová útfordulót terveztek. Ez a szelvény közvetlenül határos az úgynevezett „Savanyító” lelőhellyel, ahonnan a múlt század 60-as éveiben bronzkori és kelta sírok is előkerültek. Napjainkban mély vízelvezető árok van a kerítés mellett. A humuszosítás során azt tapasztaltuk, hogy a terület a mellette lévő homokdomb széle. Itt a talajszint eredetileg is mélyen fekvő, vizenyős lehetett, a 83-as út építése során a területet kibányászták, majd építési törmelékkel feltöltötték. 1,5 m-nyi újkori töltés letermelése után az agyagos altalajon kettő, valószínűleg római kori vízelvezető árok beásása jelentkezett.

A 2003. évi ásatásnál elmaradt a Zsigmond király út felőli autóforduló kijelölése és feltárása, így most ezt pótoltuk. A rábontásban 3 kelta temetkezést, egy hamvasztásos urnát, valamint két csontvázas sírt (az egyik egy fiatal pár kettős temetkezése) tártunk fel.

M. EGRY ILDIKÓ

177. Győr, Rákóczi utca 44.

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kk

2004. április 14–23. között megelőző próbafeltárást végeztünk a fenti telken. A beépítendő terület K-i és Ny-i szegélyén egy-egy 2 illetve 3 m széles kutatóárkot húztunk. Az árkokból egyértelműen megállapítható volt, hogy a beépítésre szánt terület teljes szélességében a török kori vár előretolt védműveihez (ravelin) tartozó árok húzódik. Réteges betöltése a védmű rekonstruált helyétől az árok tengelye, azaz ÉNy felől DK felé lejt. A Ny-i kutatóárokból elértük a töltés feltételezett alját, itt a ferde töltésrétegek alatt vízszintes, kavicsos járósínt találtunk, felette a várépítést megelőző korszak vegyes leletanyagát tartalmazó betöltés (tereprendezés) feküdt. Alatta leletmentes, egy-két állatcsonttöredéket tartalmazó szürke, homokos üledék fekszik. A rétegsort újkori beásások (emésztőgödör, téglafalak) zavarták. A betöltött rétegek leletanyagából feltűnően hiányoznak a római kori töredékek, ezzel szemben sok Árpád-kori és 14–15. századi anyagot találtunk. Említésre méltó leletanyag: szablya bronz keresztvasa, cserépbogrács-töredékek, mázas osztrák importedény kiöntője, úgynevezett bécsi edények töredékei.

TOMKA PÉTER

178. Gyula, Kossuth tér

(Békés megye) Kú

2003 őszén engedélyezett tervek alapján indult meg a gyulai Szentháromság kápolna felújítása. Az egykori vásártér sarkán az 1738–1739-ben dúló pestisjárvány után engesztelésül épített kápolnát a Szentháromság tiszteletére szentelték fel. A Gyulai Római Katolikus Plébá-

nia Historia Domusa szerint 1752-ben egy új kápolna alapkövét helyezték el, és az első, valószínűleg igen kicsi kápolna helyett egy nagyobb épületet emeltek a hívek. A kápolna bekerített környékét 1772-ben szentelték meg, hogy temetőnek használhassák azt. A kápolna a 18. század végén vörösre festett fatoronnyal és orgonával is bírt. Az épületet 1794-ben felújították. A kápolnát 1817-ben meghosszabbították, új toronnyal és kőrussal látták el. A templom előtt álló keresztet is ekkor állították. A sekrestye 1828 táján épült a templomhoz.

A 2003. december 16. és 2004. február 18. közötti időszakban, több napon, hosszabb megszakítással végeztünk régészeti kutatást a kápolnában. A belső vakolatot leverték, a padlót elbontották, ezek után az épület hossz tengelyében, és erre merőlegesen, az oltár előtt ástunk egy-egy kutatóárkot. Megtaláltuk az eggyel korábbi építési periódus, tehát a 18. század közepén épült második kápolna karzatának alapozását. A szimmetrikusan elhelyezkedő, téglából rakott alappillérek jól megfigyelhetően a templom építésének középső periódusához köthetők. A karzattartó alapozások kibontásakor találtunk egy 3,5 méter hosszú, a déli falból 25 cm-nyire kiugró lábazati párkányt, amelyet utólag illesztettek a fal belső oldalához. Ez azon a részen helyezkedik el, ahol a második templombővítési periódus nyugati végfala volt. Valószínűleg statikai indokkal építették ezt a lábazattoldalékot a fal belső oldalához a 18. század végén, vagy a 19. század elején. A déli karzattartó pilléralapozás és az említett lábazattoldalék között, a pilléralapozással azonos magasságban egy alig több mint 1,5 méter hosszú, 2 téglára szélességében kirakott, T alakú alapozást is találtunk, amely 3–5, laza kötésben lévő, egymásra rakott téglasorból állt. Ezt az objektumot a második templomépítési periódus karzatára felvezető egykori falépcső alapozásának vélhetjük.

A kutatóárok metszetalai laza, téglás, habarcsos feltöltést mutattak a templom teljes területén. Az oltár előtti, É-D-i irányú kutatóárok nyugati metszetalában megfigyelhettük az első, 1739–40-ben épült, kicsiny kápolna kiszedett hosszanti alapfalainak helyét. Ez a kápolna a mai templom apszisának helyén állhatott. A templom hossz tengelyében kiásott kutatóárok mindkét metszetalában megfigyelhető volt egy kitermelt falalapozás betöltése, amely a második templomépítési periódus épületének nyugati falaként azonosítható. A templomépítéshez kapcsolható feltöltési rétegekből néhány szórványos középkori edénytöredék került napvilágra, ám ezek másodlagosan kerültek ide. Az említett feltöltési rétegek alatt megtaláltuk az eredeti talajszintet, és a bolygatatlan, sárga altalaj szintjét is azonosítottuk. Ezekből a rétegekből régészeti leletanyag nem került elő, tehát a mai kápolna helyén korábbi épület, vagy településobjektum nem volt.

A kutatóárokkal két 18. század végi, vagy 19. század eleji sírt találtunk a templom belsejében. Az egyik sírban koporsómaradványok voltak megfigyelhetők az embercsontok fölött. A barna színű, elkorhadt koporsódesz-